

EU TIETOSUOJA- ASETUS

BMF Kevätseminaari

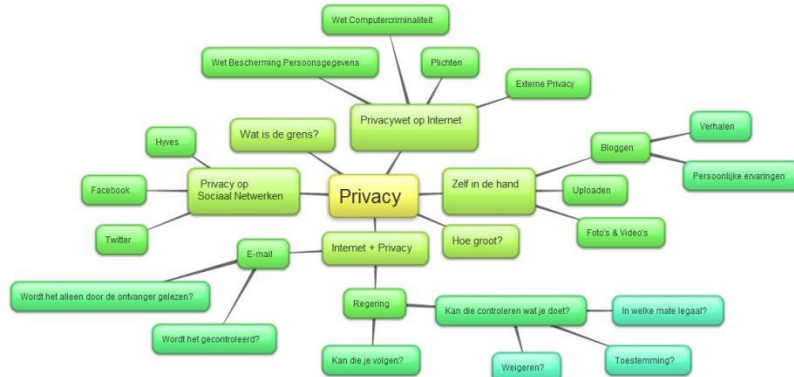
18.4.2018

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

MIKÄ ON HENKILÖTIETO?

- Luonnollista henkilöä koskeva tieto
- Nimi, henkilötunnus ... (suorat tunnisteet)
- Kaikki tieto, joka on liitettävissä yksittäiseen henkilöön
- Myös pseudonymisoitu, koodattu tieto

“KONETIETO”

- Isoja tietomassoja kertyy koneista, prosesseista, järjestelmistä
 - Ei liitettävissä tiettyyn henkilöön
 - Esim. hissien huoltotarve

MIKSI DATASTA JA HENKILÖTIEDOISTA PUHUTAAN NYT?

- Tietoja pystytään keräämään enemmän, tehokkaammin ja monipuolisemmin
 - Mobiililaitteet, pelit, kamerat, isot tietojärjestelmät
- tietojen jalostaminen, myynti ja vaihto
- Tietoja pystytään käsittelemään, yhdistelemään, hyödyntämään (ja väärinkäyttämään) tehokkaammin
- Uudet teknologiat tarvitsevat isoja datamassoja (bigdata)
- Uusi ilmiö – ymmärrys/sääntely on vielä vajavainen

Yksityisyyden suoja ei ole uusi asia

- **YK Kansainvälinen ihmisoikeussopimus**

17 artikla

1. Kenenkään yksityiselämään, perheeseen, kotiin tai kirjeenvaihtoon ei saa mielivaltaisesti tai laittomasti puuttua eikä suorittaa hänen kunniaansa ja mainettaan loukkaavia hyökkäyksiä

- **Euroopan ihmisoikeussopimus**

8 artikla: Oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta

Jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiinsa ja kirjeenvaihtoonsa kohdistuvaa kunnioitusta.

- **Suomen perustuslaki**

2 luku Perusoikeudet: 10 § Yksityiselämän suoja

Jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu.
Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

EU TIETOSUOJA-ASETUS

- Uudistuksen päätavoitteina
 - Vahvistaa yksilön henkilötietojen suojaa ja yksilön oikeuksia
 - Edistää tietojen liikkumista jäsenvaltioiden välillä

Tietosuoja-asetus:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.119.01.0001.01.FIN&toc=OJ:L:2016:119:FULL

EU TIETOSUOJA-ASETUS

Uusi EU Tietosuoja-asetus voimaan sellaisenaan 05/2018

- ➔ Korvaa vanhan EU Henkilötietodirektiivin 1995
- ➔ sovelletaan suoraan käytäntöön

Suomessa on käynnissä

- ➔ Uusi kansallinen tietosuojalaki täydentämään asetusta (vanha henkilötietolaki kumoutuu)
- ➔ Uusia kansallisia erityislakeja
- ➔ Kansallisten erityislakien päivityksiä

JOTAIN UUTTA JA JOTAIN VANHAA

- Vanhat periaatteet säilyvät (suunnittelu, huolellisuus...)
- Uutta vanhan päälle ja muokaten vanhaa

PERIAATTEET (5 ART)

- Lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys
- Käyttötarkoitussidonnaisuus
- Tietojen minimointi
- Täsmällisyys
- Säilytyksen rajoittaminen
- Eheys ja luottamuksellisuus
- Accountability – **osoitusvelvollisuus**

MITÄ MUUTOKSIA TUTKIMUSAINEISTOILLE?

- Peruste käsitellä henkilötietoja löydyttävä tietosuoja-asetuksesta.
 - Suostumus; EU tietosuoja-asetuksen mukainen
 - Lakiperuste; EU tietosuoja-asetuksesta tai sitä täydentävästä kansallisesta lainsäädännöstä
- Tiedon elinkaari suunniteltava
 - Kerääminen, käyttö, poisto/arkistointi
 - Tietosuoja- ja turvariskit otettava huomioon jo suunnittelussa
 - Dokumentointi (suunnitelma, seloste käsittelytoimista, PIA)

- Yksilöiden oikeuksien toteuttaminen on suunniteltava
 - Esim. oikeus saada informaatiota (suostumuksen yhteydessä annettava informaatio & internetsivut, seloste käsittelytoimista), tarkastusoikeus (onko tarkastusoikeus ja miten se toteutetaan)
- Osoitusvelvollisuus
 - rekisterinpitäjä vastaa ja sen on pystyttävä osoittamaan, että tietosuoja-asetuksen periaatteita on noudatettu
 - esim. käytäntösäännöt, sertifiointit, tietotilinpäätös, riittävä dokumentointi, ohjeet, koulutus
- Tietosuoja.fi - ohjeistusta

MITÄ MUUTOKSIA NYKYTILAAN VERRATTUNA YLEISESTI?

Muun muassa:

- One-stop-shop, tietosuojaviranomainen
- Tietosuojavastaava
- Velvollisuus ilmoittaa tietoturvaloukkauksesta
- Tietojen siirrettävyys järjestelmästä toiseen
- Sanktiot
- Riskiperusteinen lähestyminen
- Vaikutusten arviointi
- Henkilötietojen käsittelyperusta (esim. suostumus)

Rekisteröidyn oikeudet (esim. oikeus tulla unohdetuksi)

LAINSÄÄDÄNTÖ MUUTTUU SUOMESSA

LAINSÄÄDÄNTÖ MUUTTUU

- Tietosuoja-asetus 05/2018
- Kansallinen tietosuojalaki tulossa (tavoite 05/2018)
- Tietosuojan lisäksi paljon uutta lainsäädäntöä
 - sote-toimialalla (esim. Toisiolaki, THL:n uudistus, Sote lainsäädännön uudistus, biopankki- ja genomilainsäädäntö)

KORVATTAVAT, UUDET JA MUUTTUVAT SÄÄDÖKSET

Korvattavat lait:

Laki sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten (Stakes) tilastotoimesta

Laki terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä

Uudet lait:

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä

Uusittu laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta

Muuttuvia ja vaikuttavia säädöksiä:

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (asiakastietolaki, Kanta-palvelut)

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki

Kansallinen tietosuojalaki

EU:

Tietosuoja-asetus

Muita muuttuvia lakeja:

Mm. Henkilötietolaki, Julkisuuslaki, Biopankkilaki, Tartuntatautilaki,
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista,
Laki kuolemansyyn selvittämisestä,
Laki sähköisestä lääkemääräyksestä

Miten luvat ja tieto saadaan?

LOPUKSI

MUUTAMIA KESKEISIÄ SEIKKOJA

- Henkilötietojen kerääminen ja käsittely on suunniteltava huolellisesti ja niitä on käsiteltävä huolellisesti (dokumentointi)
- Yksilön henkilötietojen suoja on keskeistä
- käytetään tietoja vain siihen tarkoitukseen kuin ne on kerätty
- Kerätään vain ne henkilötiedot, jotka on tarpeen
- Tunnistetaan ja toteutetaan yksilöiden oikeudet
- Läpinäkyvyys ja informointi
- Lisätietoja tietosuoja.fi